

WZORNIK

*tradycyjnych haftów i koronek
ręcznika ludowego*

*Traditional embroidery
and lacepatterns of folk towels*

*Узорнік традыцыйных гафтаў
і карунак народнага ручніка*

HAFT PŁASKI

Flat stitch

Вышыўка гладзю

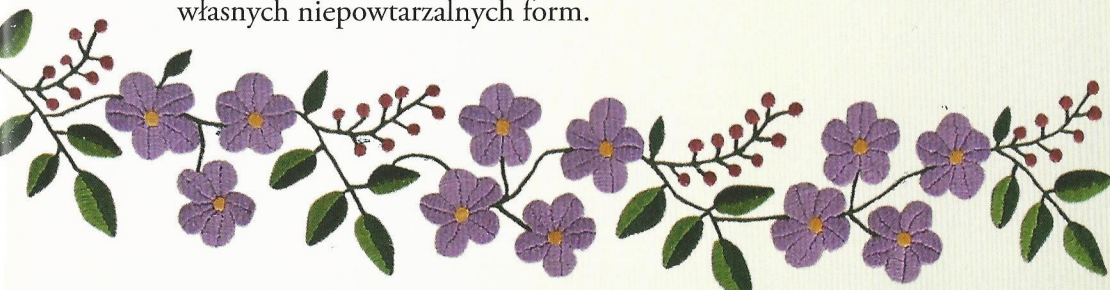

Z myślą o miłośnikach tradycyjnego haftu przygotowaliśmy kolejny z serii „Wzorników tradycyjnych haftów i koronek ręcznika ludowego”. Tym razem zawiera on gotowe do wykorzystania wzory haftów płaskich, zaczerpnięte z ręczników ludowych, znajdujących się w zbiorach Muzeum w Bielsku Podlaskim Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku.

Ten rodzaj zdobienia, wykonany szczególnie przez wytrawną twórczynię, potrafi zachwycić swoim pięknem. Jego niezwykłość objawia się w rozbudowanym i barwnym ornamencie, niejednokrotnie inspirowanym przyrodą okolicznych łąk, pól i przydomowych ogrodów. W hafcie płaskim znajdziemy więc maki, chabry, chryzantemy, winorośl, tulipany, lilie, niezapominajki, bez, irysy i róże. Ogromnie użyteczne w przenoszeniu ich na płótno były wydawane drukiem wzorniki. Rzucające się w oczy podobieństwo haftów na niektórych ręcznikach to właśnie skutek stosowania gotowych szablonów oraz ich wymiany między kobietami. Co zdolniejsze panny komponowały wzory według własnego pomysłu, inne kopiowały je od sąsiadek i koleżanek. Wiemy między innymi o nieżyjącej już Zinaidzie Sakowskiej z Czyż (pow. hajnowski), która rysowała wzory i udostępniała innym kobietom. Do kopiowania używano kalki ołówkowej, za pomocą której przenoszono wzór z pergaminu na płótno.

Oddając folder w Państwa ręce zachęcamy do czerpania pełnymi garściami z tych samych wzorów, które zachwycaly i inspirowaly już kilkadziesiąt lat temu. Niech piękne ornamenty posłużą w nauce wyszywania lub skłonią do stworzenia własnych niepowtarzalnych form.

Thinking about the lovers of the traditional embroidery we have prepared another publication from the series, "Traditional embroidery and lace patterns of folk towels". This time it contains ready-to-use flat stitch patterns taken from the folk decorative towels from the collection of the Museum in Bielsk Podlaski Branch of Podlaskie Museum in Białystok.

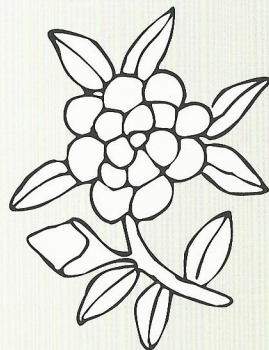
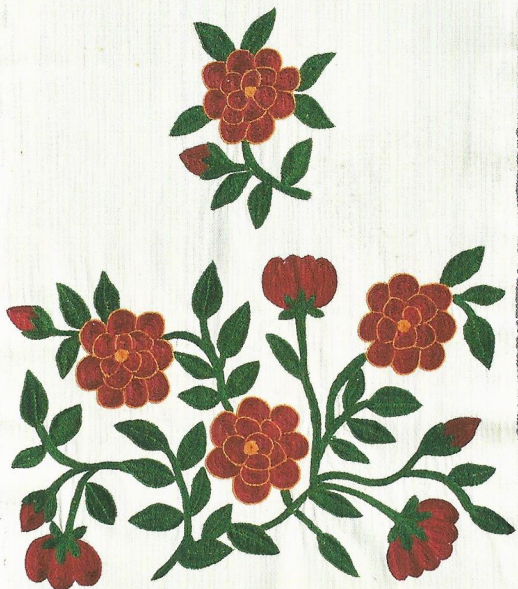
This type of embellishment, made especially by an experienced creator, can fascinate with its beauty. Its uniqueness is revealed in the extensive and colourful ornamentation, often inspired by nature and the surrounding meadows, fields and backyard gardens. So in the flat stitch we can find poppies, cornflowers, chrysanthemums, grapevines, tulips, lilies, forget-me-nots, irises and roses. Published patterns were extremely useful in transferring them onto canvas. Thus, striking resemblance of embroidery on some towels is due to the use of ready-made templates and to their exchange between women. More talented ladies designed patterns on their own, other women just copied them from their neighbours and friends. As for example, we know that Zinaida Sakowska from Czyże (Hajnówka commune), who is, unfortunately, deceased now, drew patterns and allowed other women to use them. Carbon paper was used for copying, with the help of which a pattern was transferred from parchment onto canvas.

Giving to your hands this folder we would like to encourage you to draw on the same patterns, which used to fascinate and inspire women several dozen years ago. We wish the beautiful ornamentation would be useful in learning to embroider or would encourage to create your own unique forms.

З думкаю пра аматараў традыцыйнай вышыўкі мы падрыхтавалі чарговае выданне з серыі “Узорнік традыцыйнай вышыўкі і карунак народнага ручніка”. Уключылі ў яго гатовыя ўзоры вышыўкі гладдзю, знойдзеныя на народных ручніках у калекцыі Музея ў Бельску Падляшскім, Філіяла Падляшкага Музея ў Беластоку.

Гэты від аздобаў, выкананых добрай майстрыхаю, захапляе прыгажосцю. Яго нязвыкласць праяўляецца ў складаным каляровым арнаменце, натхненнем якому часта служыла прырода лугоў, палёў і палісадаў. У вышыўцы гладдзю бачым макі, валошкі, хрызантэмы, вінаградныя гронкі, цюльпаны, лілеі, незабудкі, ірысы і ружы. Дапаможнымі пры перанясенні воблікаў кветак на палатно былі друкаваныя ўзорнікі. Бачнае падабенства вышывак на некаторых ручніках – гэта вынік выкарыстання гатовых шаблонаў і абмена імі паміж жанчынамі. Больш здольныя кампанавалі ўзор згодна сваім задумам і фантазіі, іншыя капіравалі ад сваіх сябровак ці суседак. Жыла ў Чыжах (Гайнаўскі павет) Зінаіда Сакоўская, якая сама малявала ўзоры і давала іх іншым жанчынам. На палатно ўзоры пераносілі праз капірку.

Адаючы выданне ў Вашыя рукі, заахвочваем да карыстання ўзораў, якія натхнялі і захаплялі майстрых дзесяткі гадоў таму. Няхай цудоўныя арнаменты будуць прыдатныя ў працы або падштурхнуць да стварання сваіх асабістых непаўторных форм.

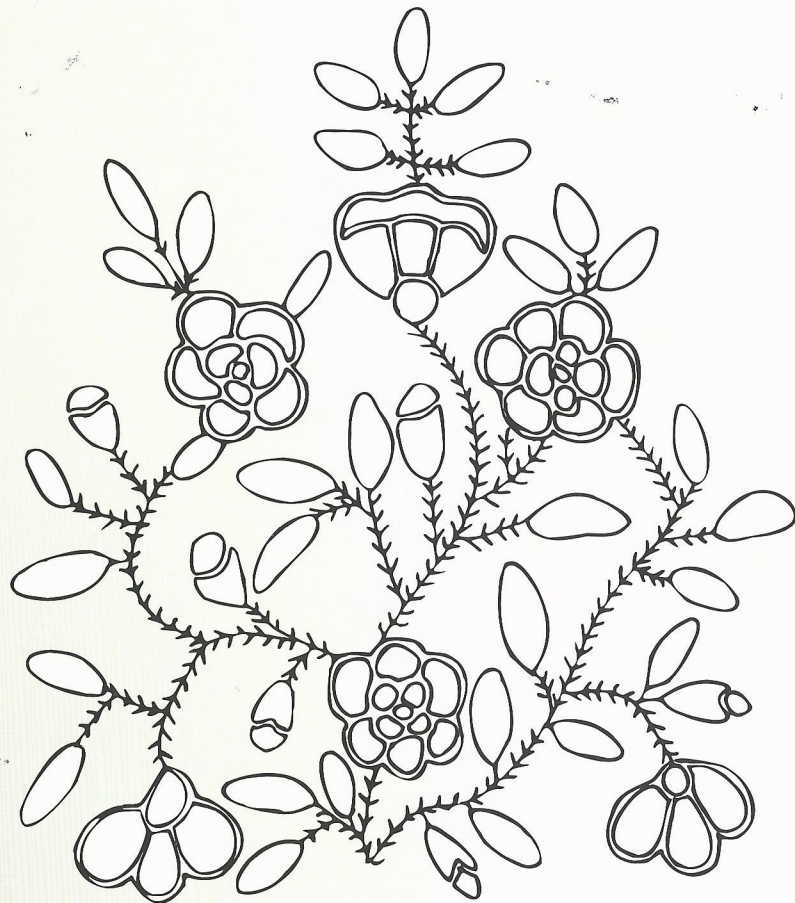

MBP/E/771

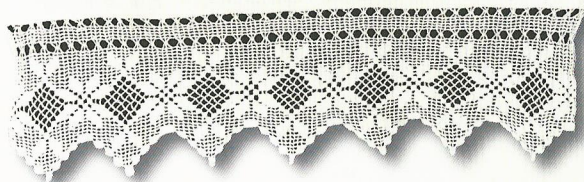
Pilipki, gm. Bielsk Podlaski, płótno: przed 1939 r., ręcznik: 1950–1952

Pilipki, Bielsk Podlaski commune, cloth: before 1939, towel: 1950–1952

Піліпкі, гміна Бельск Падляшскі, палатно: перад 1939 г., ручнік: 1950–1952

MBP/E/439
Bielsk Podlaski, lata 50 XX w.
Bielsk Podlaski, the 1950s
Бельск Падляшскі, 50-я гады XX ст.

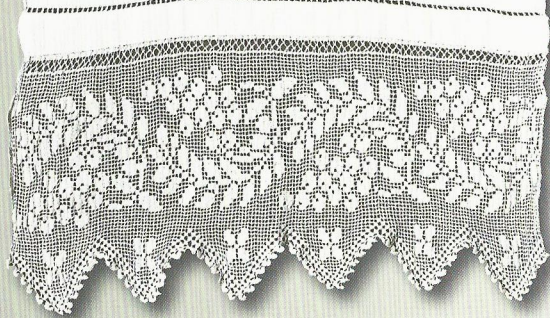
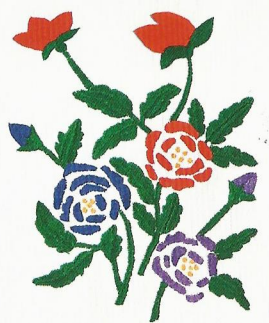

MBP/E/588

Augustowo, gm. Bielsk Podlaski, pocz. lat 50 XX w.

Augustowo, Bielsk Podlaski commune, the early 1950s

Ягущова, гміна Бельск Падляшскі, пач. 50-х гадоў XX ст.

MBP/E/703

Cieluszki, gm. Zabłudów, 1945–1950

Cieluszki, Zabłudów commune, 1945–1950

Целушкі, гміна Заблудаў, 1945–1950

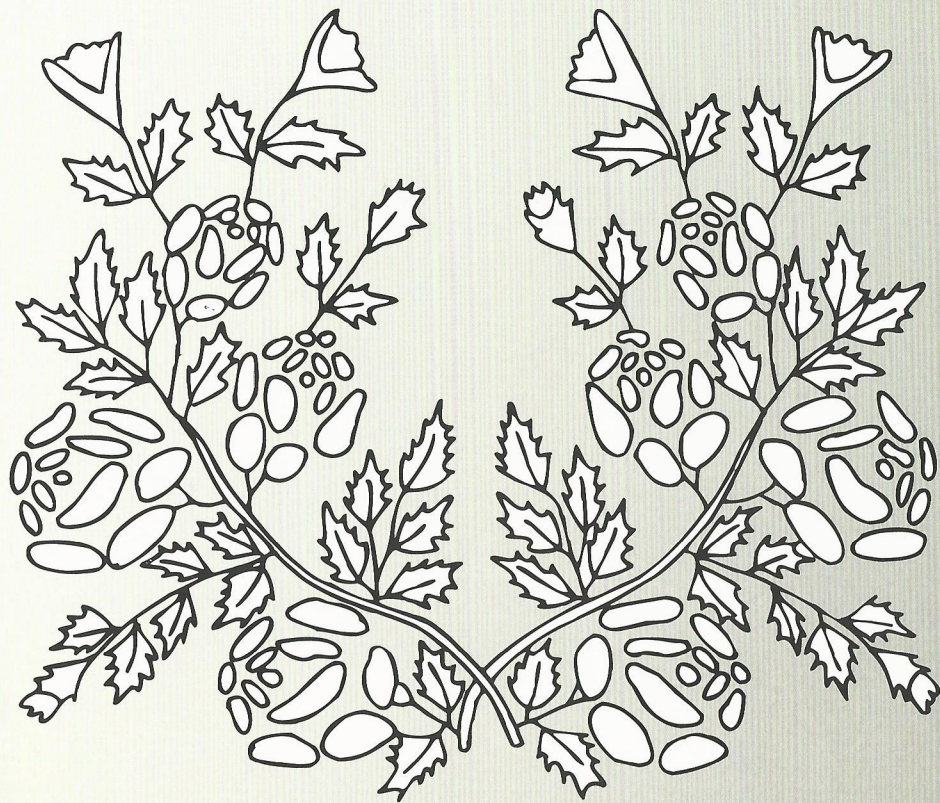

MBP/E/509

Czyżyki, gm. Najnowka, 1930–1931

Czyżyki, Najnowka commune, 1930–1931

Чыжыкі, гміна Гайнаўка, 1930–1931

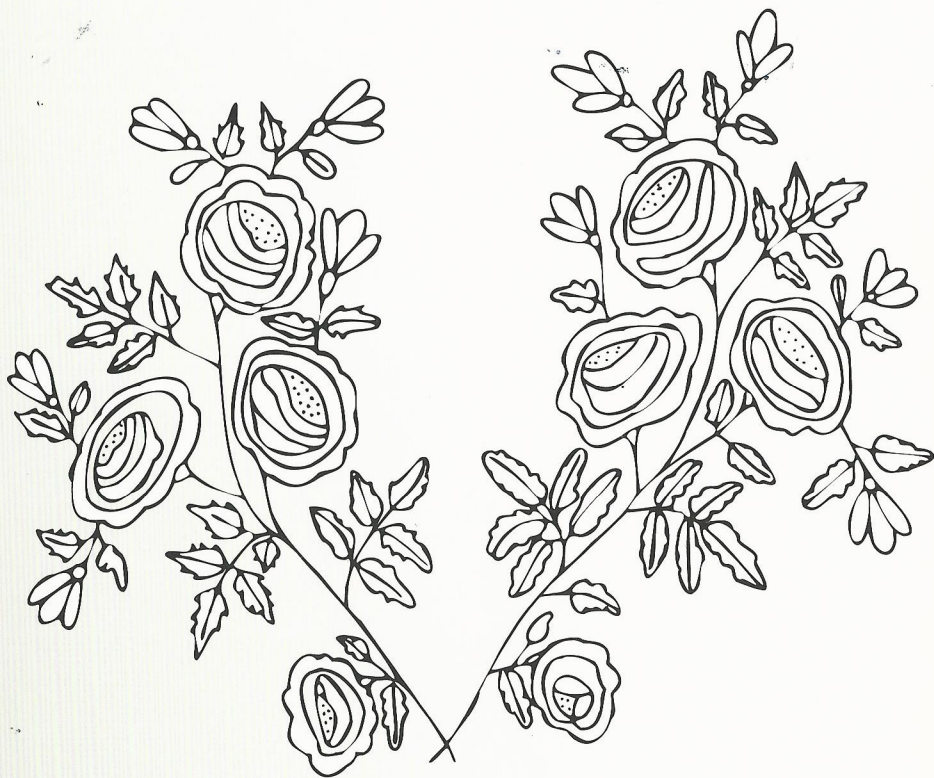

MBP/E/667

Malinniki, gm. Orła, lata 50 XX w.

Malinniki, Orła commune, the 1950s

Маліннікі, гміна Орля, 50-я гады XX ст.

MBP/E/608

Miękiszze, gm. Bielsk Podlaski, 1936–1937

Miękiszze, Bielsk Podlaski commune, 1936–1937

Мякішы, гміна Бельск Падляшскі, 1936–1937

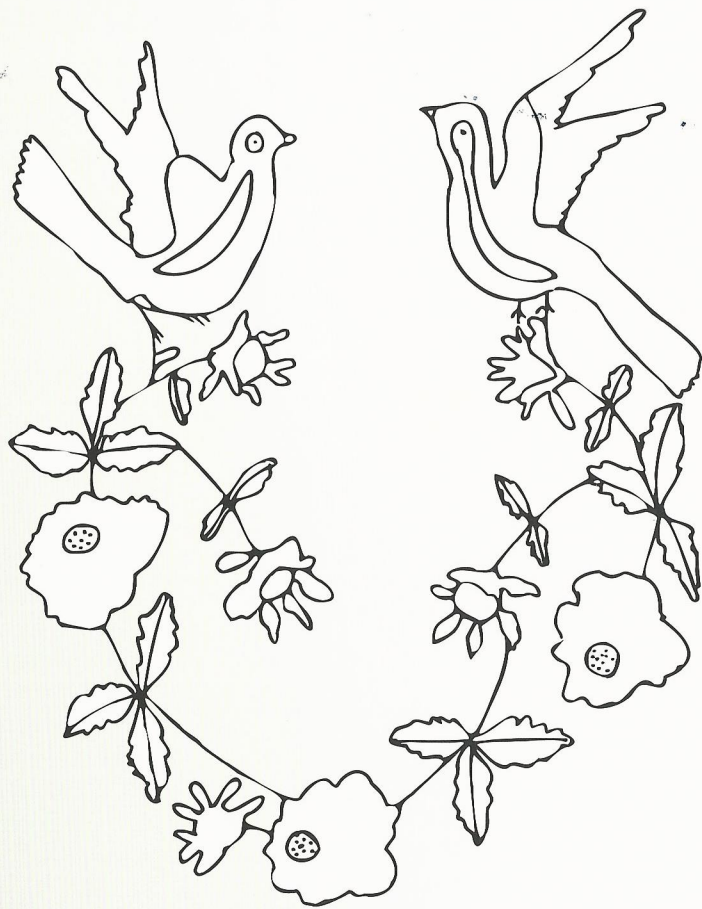

MBP/E/676

Ploski, gm. Bielsk Podlaski, 1946 r.

Ploski, Bielsk Podlaski commune, 1946

Плєскі, гміна Бєльск Падляшскі, 1946 г.

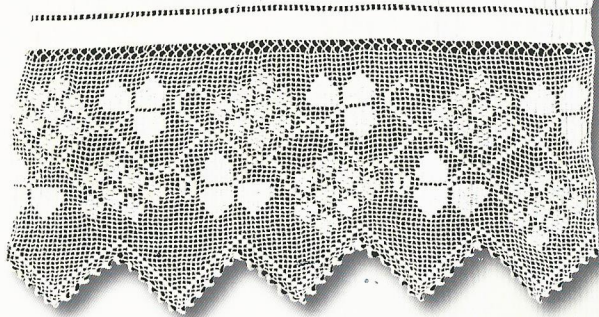

MBP/E/695

Płoski, gm. Bielsk Podlaski, ok. 1920 r.

Płoski, Bielsk Podlaski commune, about 1920

Плєскі, гміна Бєльск Падляшскі, каля 1920 г.

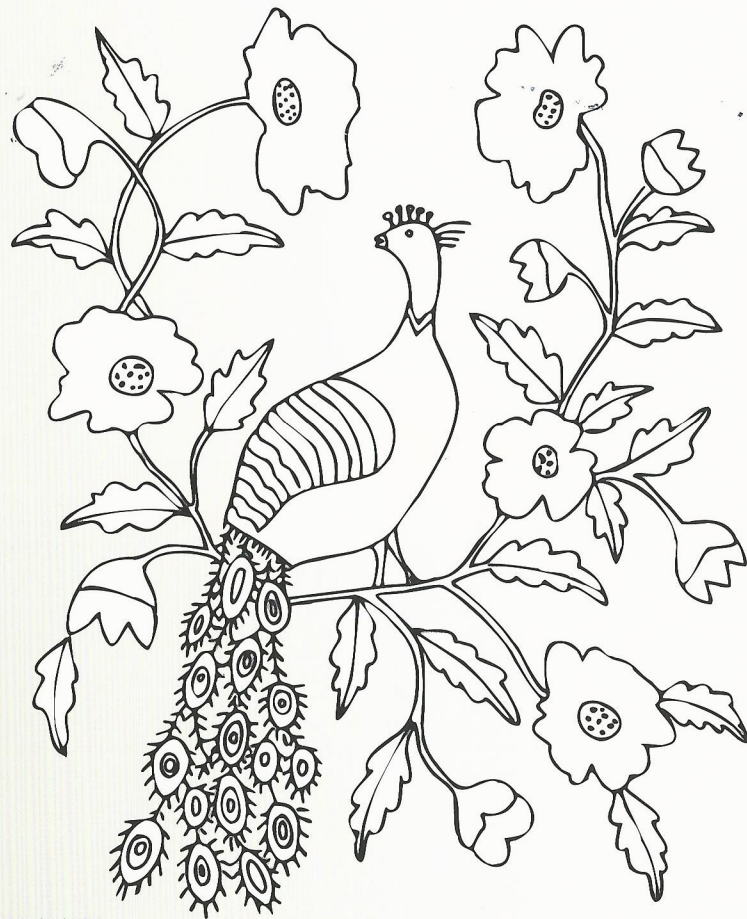

MBP/E/642

Ploski, gm. Bielsk Podlaski, lata 50 XX w.

Ploski, Bielsk Podlaski commune, the 1950s

Плєскі, гміна Бельск Падляшскі, 50-я гады XX ст.

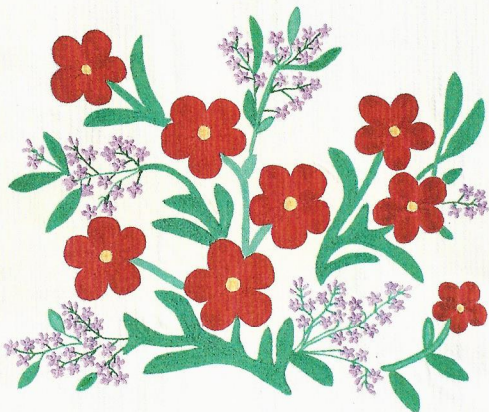

MBP/E/671

Ploski, gm. Bielsk Podlaski, lata 40 XX w.

Ploski, Bielsk Podlaski commune, the 1940s

Плєскі, гміна Бельск Падляшскі, 40-я гады XX ст.

MBP/E/668

Malinniki, gm. Orla, lata 50 XX w.

Malinniki, Orla commune, the 1950s

Маліннікі, гміна Орля, 50-я гады XX ст.

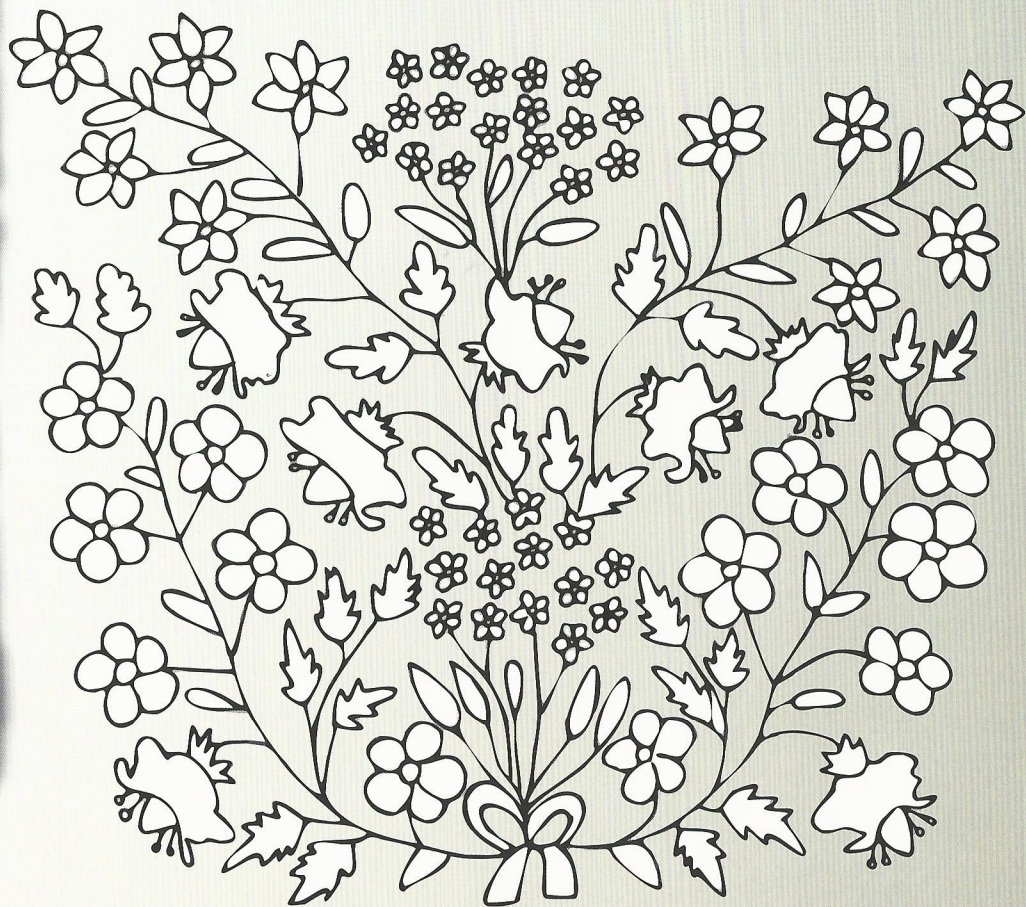

MBP/E/607

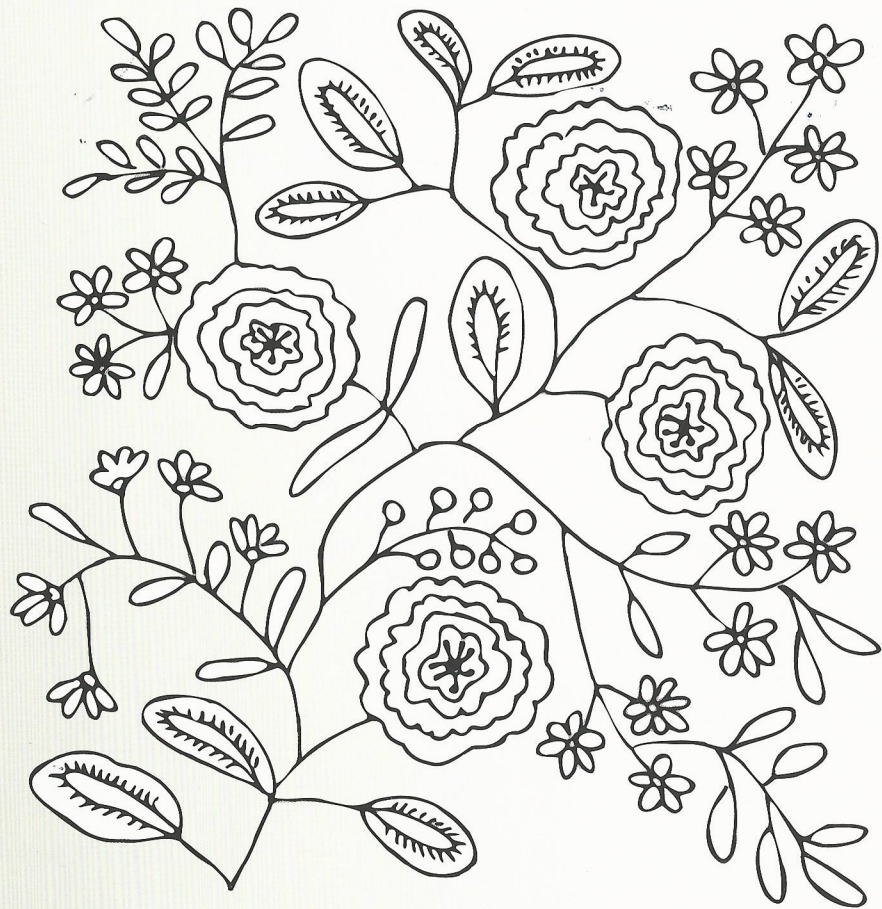
Miękisz, gm. Bielsk Podlaski, 1936–1937

Miękisz, Bielsk Podlaski commune, 1936–1937

М'якіш, гміна Бельск Падляшскі, 1936–1937

MBP/E/686
Czyże, lata 20 XX w.
Czyże, the 1920s
Чыжы, 20-я гады XX ст.

MBP/E/747

Lady, gm. Czyże, lata 50 XX w.

Lady, Czyże commune, the 1950s

Ляды, гміна Чыжы, 50-я гады XX ст.

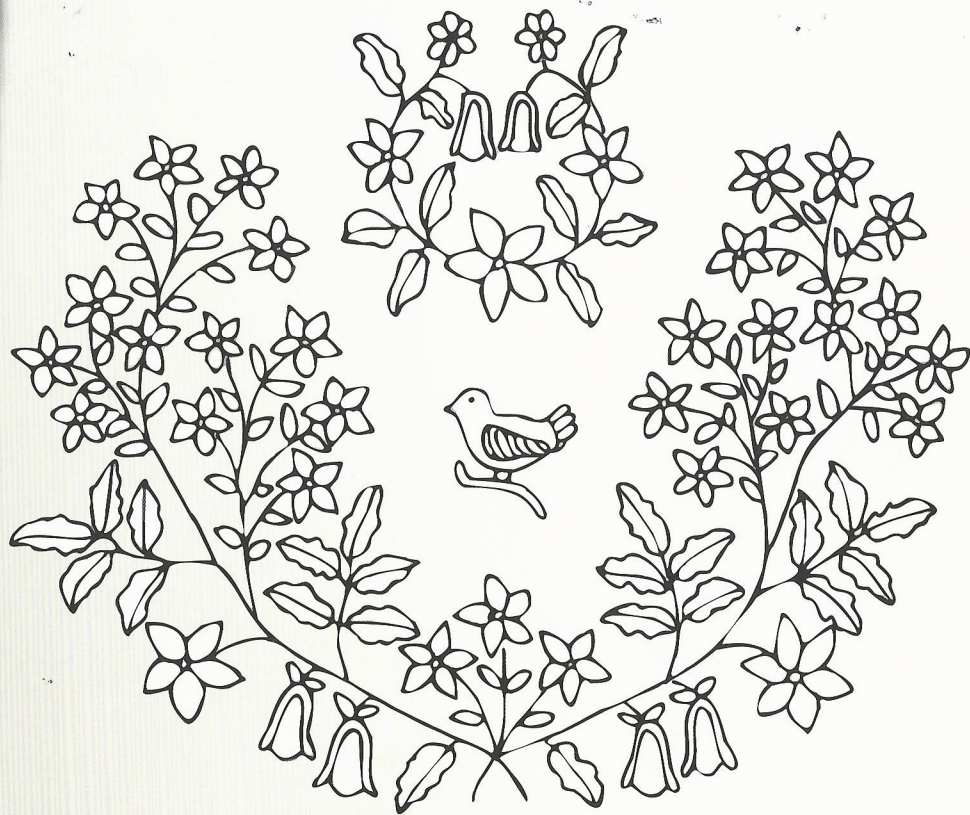

MBP/E/530

Наcki, gm. Bielsk Podlaski, 1935 r.

Наcki, Bielsk Podlaski commune, 1935

Гацькі, гміна Бельск Падляшскі, 1935 г.

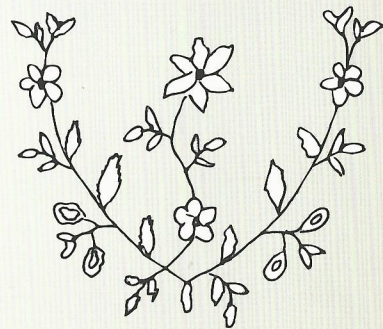

MBP/E/498

Krasna Wieś, gm. Boćki, lata 50 XX w.

Krasna Wieś, Boćki commune, the 1950s

Красна Вєсь, гміна Боцькі, 50-я гады XX ст.

MBP/E/657

Gredele, gm. Orla, lata 60 XX w.

Gredele, Orla commune, the 1960s

Грэдалі, гміна Орля, 60-я гады XX ст.

MBP/E/772

Pilipki, gm. Bielsk Podlaski, półno: przed 1939 r., ręcznik: 1950–1952

Pilipki, Bielsk Podlaski commune, cloth: before 1939, towel: 1950–1952

Піліпкі, гміна Бельск Подляський, палятно: перад 1939 г., ручнік: 1950–1952

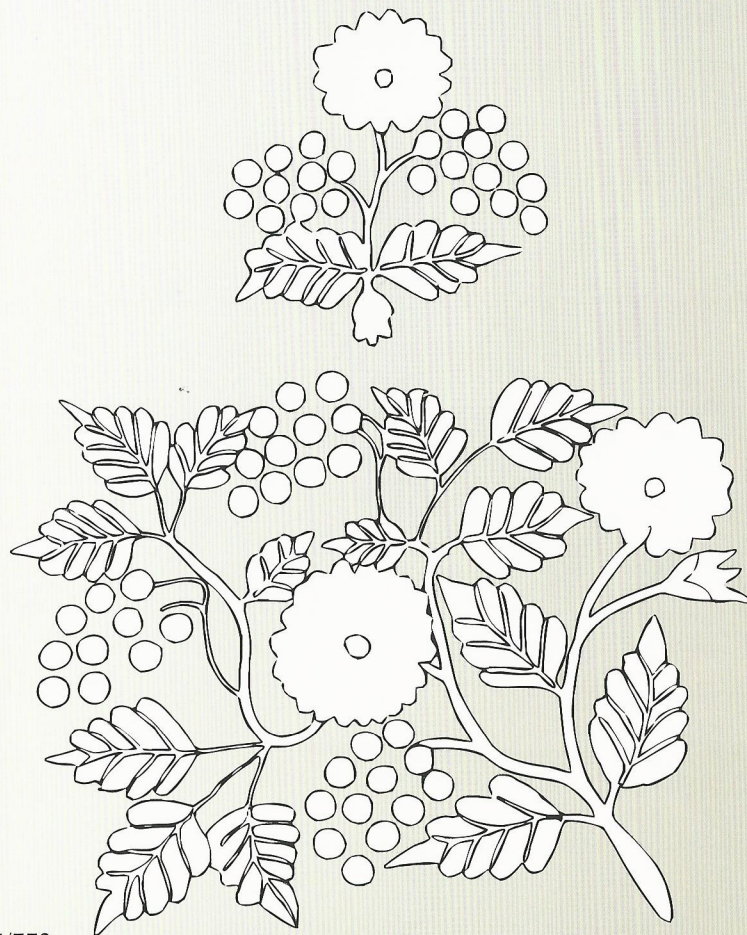

MBP/E/773

Pilipki, gm. Bielsk Podlaski, płótno: przed 1939 r., ręcznik: 1950–1952

Pilipki, Bielsk Podlaski commune, cloth: before 1939, towel: 1950–1952

Піліпкі, гміна Бельск Падляшскі, палатно: перад 1939 г., ручнік: 1950–1952

MBP/E/506

Orzechowicze, gm. Bielsk Podlaski, lata 50 XX w.

Orzechowicze, Bielsk Podlaski commune, the 1950s

Арэхавічы, гміна Бельск Падляшскі, 50-я гады XX ст.

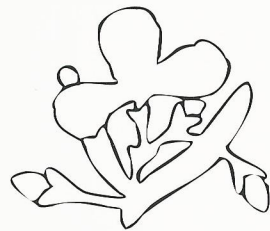

MBP/E/528

Dubiażyn, gm. Bielsk Podlaski, lata 60 XX w.

Dubiażyn, Bielsk Podlaski commune, the 1960s

Дубяжын, гміна Бельск Падляшскі, 60-я гады XX ст.

MBP/E/756

Miękiszze, gm. Bielsk Podlaski, pocz. lat 50 XX w.

Miękiszze, Bielsk Podlaski commune, the early 1950s

Мякішы, гміна Бельск Падляшскі, пачатак 50-х гг. XX ст.

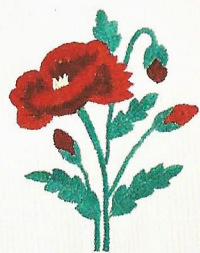

MBP/E/683

Widowo, gm. Bielsk Podlaski, lata 40 XX w.

Widowo, Bielsk Podlaski commune, the 1940s

Відава, гміна Бельск Падляшскі, 40-я гады XX ст.

MBP/E/548

MBP/E/692

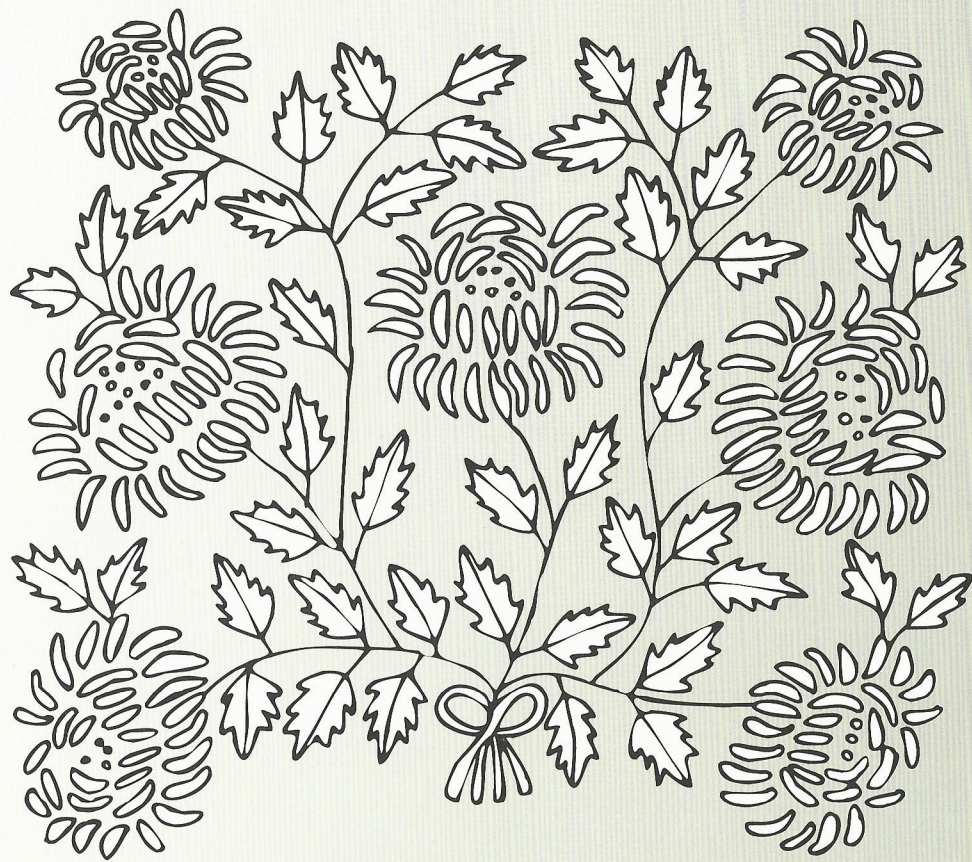
Leszczyny gm. Czyże, płótno: lata 30 XX w., ręcznik: lata 50 XX w.

Leszczyny, Czyże commune, cloth: the 1930s, towel: the 1950s

Ляшчыны, гміна Чыжы, палатно: 30-я гады XX ст., ручнік: 50-я гады XX ст.

MBP/E/518
Płoski, gm. Bielsk Podlaski, 1948–1950
Płoski, Bielsk Podlaski commune, 1948–1950
Плєскі, гміна Бельск Падляшскі, 1948–1950

MBP/E/420

Dubicze Osoczne, gm. Hajnówka, płótno: lata 20 XX w., ręcznik: lata 50 XX w.

Dubicze Osoczne, Hajnówka commune, cloth: the 1920s, towel: the 1950s

Дубічы Асочныя, гміна Гайнаўка, палатно: 20-я гады XX ст., ручнік: 50-я гады XX ст.

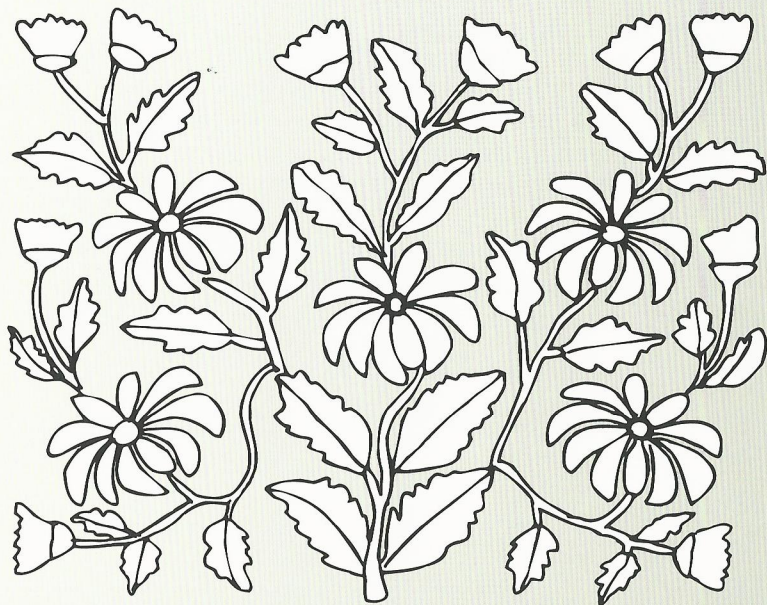
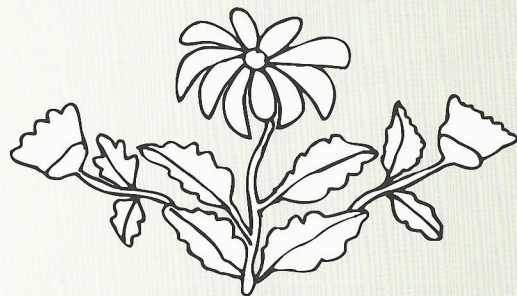

MBP/E/704

Ciełuszki, gm. Zabłudów, 1945–1950

Ciełuszki, Zabłudów commune, 1945–1950

Целушкі, гміна Заблудаў, 1945–1950

MBP/E/784

Podrzeczany, gm. Czyże, lata 40 XX w.

Podrzeczany, Czyże commune, the 1940s

Падрачаны, гміна Чыжы, 40-я гады XX ст.

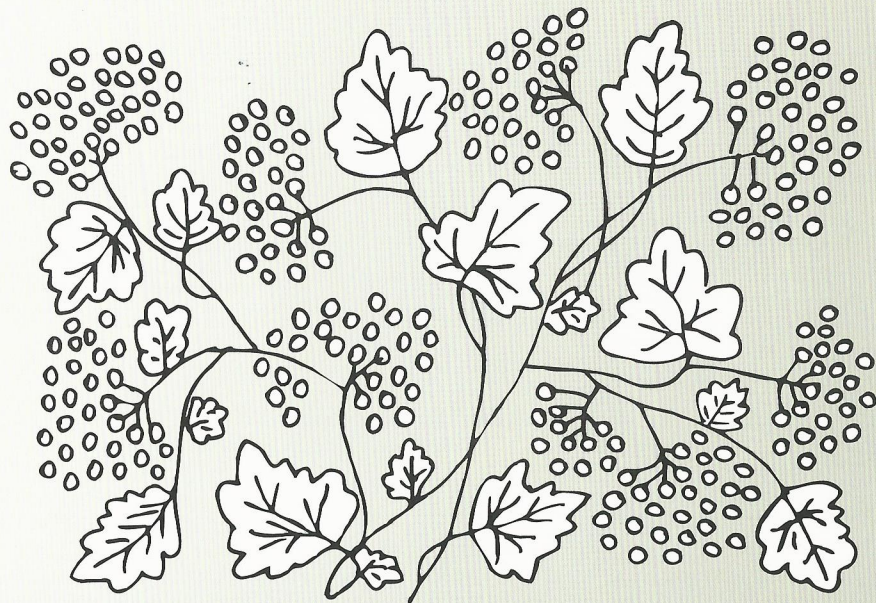
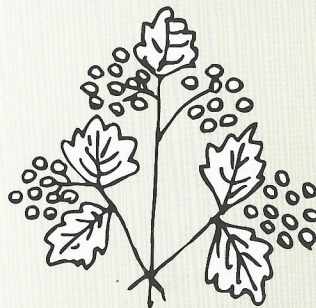
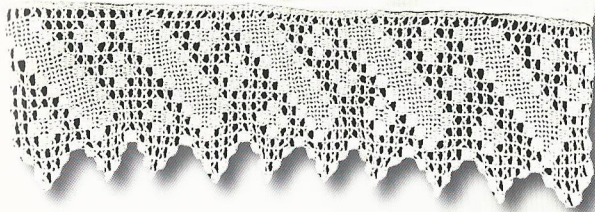
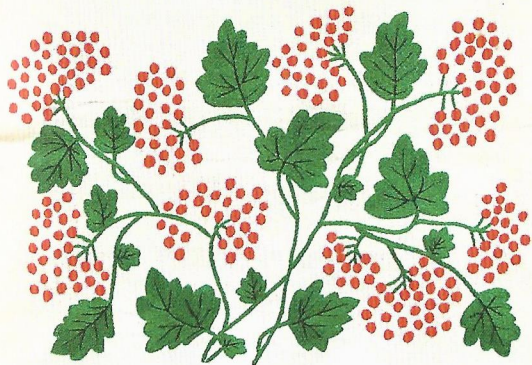
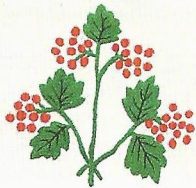

MBP/E/677

Ploski, gm. Bielsk Podlaski, 1946 r.

Ploski, Bielsk Podlaski commune, 1946

Плєскі, гміна Бельск Падляшскі, 1946 г.

MBP/E/203

Kotły, gm. Bielsk Podlaski, lata 50 XX w.

Kotły, Bielsk Podlaski commune, the 1950s

Катлы, гміна Бельск Падляшскі, 50-я гады XX ст.

W publikacji wykorzystano fotografie ręczników ze zbiorów Muzeum w Bielsku Podlaskim Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku (MBP).
Photographs used in the publication are from the collections of the Museum in Bielsk Podlaski Branch of Podlaskie Museum in Białystok (MBP).
У публікацыі выкарыстаны фотаздымкі ручнікоў з калекцыі Музей у Бельску Падляшскім Аддзел Падляшкага Музея ў Беластоку (МБП).

Zdjęcia: Jerzy Sołub
Photos by: Jerzy Sołub
Здымкі: Юры Солуб

Tłumaczenia: Natalla Gierasimiuk, Anna Lachowicz
Translation: Natalla Gierasimiuk, Anna Lachowicz
Пераклад: Наталля Герасімяк, Ганна Ляховіч

Wydawca/Publisher/ Выдавец:
Muzeum Podlaskie w Białymstoku
Instytucja Kultury Województwa Podlaskiego
Podlaskie Museum in Białystok
Cultural Institution of Podlaskie Voivodeship
Падляшскі Музей у Беластоку
Установа Культуры Падляшкага ваяводства
Ratusz, Rynek Kościuszki 10, 15-426 Białystok
e-mail: muzeum@muzeum.bialystok.pl
www.muzeum.bialystok.pl

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Opracowanie/Rysunki: Alina Dębowska, Katarzyna Sołub, Jerzy Sołub
Prepared by/Drawings: Alina Dębowska, Katarzyna Sołub, Jerzy Sołub
Падрыхтоўка/Малюнкi: Аліна Дэмбоўская, Кацярына Солуб, Юры Солуб

Muzeum w Bielsku Podlaskim
Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku
Museum in Bielsk Podlaski
Branch of Podlaskie Museum in Białystok
Музей у Бельску Падляшскім
Аддзел Падляшкага Музея ў Беластоку
ul. Mickiewicza 45, 17-100 Bielsk Podlaski
tel. 85 730 22 44, tel. kom. 509 336 841
e-mail: muzeum.bielsk@muzeum.bialystok.pl

Wydanie II
Second Edition
Выданне II

Publikacja - efekt projektu „Ręcznik ludowy z okolic Bielska Podlaskiego- haft i koronka” realizowanego w ramach programu Dziedzictwo Kulturowe priorytetu Kultura ludowa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

The publication is a result of the project “Folk decorative towels from the lands around Bielsk Podlaski - embroidery and lace” realised within the programme Cultural Heritage, priority Folk Culture.

Публікацыя – вынік праекта “Народны ручнік ваколiц Бельска Падляшкага – вышыўка і карункі”, ажыццёўленага ў межах праграмы Культурная Спадчына прыярытэт Народная культура Міністэрства Культуры і Нацыянальнай Спадчыны.

Druk: Drukarnia System Graf / Printing: System Graf printing office / Друк: Друкарня System Graf Białystok 2015 / Białystok 2015 / Беласток 2015

© 2015 Muzeum Podlaskie w Białymstoku
© 2015 Podlaskie Museum in Białystok
© 2015 Падляшскі Музей у Беластоку